

K jubileu PhDr. Mirjam Moravcové, DrSc.

Vedení a provádění terénního výzkumu, žádosti a administrace grantů, průběžná výuka na univerzitě, vedení studentských prací a jejich oponentování, působení v redakční radě, vydávání vědeckých publikací, organizace odborných konferencí – to a mnohé další jsou činnosti, kterým se s neutuchající intenzitou věnuje PhDr. Mirjam Moravcová, DrSc. jako by zcela zapoměla na běh času. Činorodá a pracovitá, jako by si ani nevšimla jakýchkoli známek věku, které její vrstevníci častokrát vnímají s odevzdaností. Letos v březnu oslaví M. Moravcová své osmdesáté narozeniny a nelze si nevšimnout, že nezdolná vitalita doprovází její aktivity stále. Šíří své nadšení pro vědu do okolí, zasahuje kolegy, spolupracovníky i studenty, kteří za její spolupráce, pomoci a podpory stále získávají cenné informace a zkušenosti.

Mirjam Moravcová se narodila 22. března 1931 v Turnově. Po dokončení středního vzdělání na pražském gymnáziu pokračovala ve studiích historie a národopisu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Studium národopisu dokončila v roce 1955 diplomovou prací o lidovém stavitelství a zaměstnání v Podještědí. Ještě pod svým dívčím jménem Mirjam Stará pracovala pod vedením Karla Chotka a Drahomíry Stránské na terénním výzkumu v podještědských obcích, který doplnila archivním studiem. Jako vůbec první z oboru využila sčítací operáty pro rozbor sociální struktury obyvatel sledované oblasti.

Následně nastoupila do tehdejšího Slovenského ústavu ČSAV vedeného Janem Eisnerem. V roce 1963 obhájila kandidátskou práci na téma Slovenské tkaniny

9.-14. století. Protože v tomtéž roce došlo ke zrušení ústavu, přesunula se počínaje rokem 1964 do Ústavu dějin evropských socialistických zemí a zaměřila se na etnickou demografii a migrační posuny obyvatelstva v letech 1938-46. Roku 1969 přešla do Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV, kde od počátku sedmdesátých let vedla oddělení etnografie dělnictva. Toto období představovalo pro Mirjam Moravcovou návrat k etnografii. Společně s kolegy se zaobírala výzkumem pražského dělnictva, což zúročila v publikaci autorského kolektivu *Stará dělnická Praha* (s podtitulem *Život a kultura pražských dělníků 1848-1939*). V dalších letech se Moravcová věnovala také symbolickému významu oděvu jako takového a svá zjištění shrnula do publikace *Národní oděv roku 1848*, kte-

rá se věnuje vývoji oděvu, hledání forem a jejich uplatnění v měšťanské společnosti 19. století. Jako doktorskou disertaci (DrSc.) obhájila práci s názvem *Ke vzniku národně politického symbolu*.

Do počátku devadesátých let 20. století Mirjam Moravcová pracovala jako vědeckovýzkumná pracovnice v akademických ústavech. Po reorganizaci Akademie věd se rozhodla přejít na univerzitní půdu, aby své bohaté nabyté zkušenosti mohla předávat studentům. Stala se tak jedním ze zakladatelů Institutu základů vzdělanosti (IZV), který dal posléze, v roce 2000, vzniknout Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1999 se stala spoluzakladatelkou Centra pro výzkum vývoje osobnosti a etnicity (CVVOE) a zpočátku také vedla jeho pražskou pobočku. Stála také u zrodu Nadace pro výzkum etnických, národnostních a sociálních otázek (ETHNOS) a u vzniku sborníku *Lidé města* v roce 1992, který se nakonec v roce 1999 přerodil v odborný časopis. Do roku 2008 jej vedla jako šéfredaktorka, dodnes je členkou redakční rady.

V univerzitním prostředí, nejprve v Institutu základů vzdělanosti, posléze na Fakultě humanitních studií, se Mirjam Moravcová začala věnovat vzdělávání studentů, kterým mohla předávat jak získané zkušenosti z vlastní práce v Akademii věd, tak praktické znalosti z terénních výzkumů. Přednáší kurzy etnologie, metodologie výzkumu i problematiky existence národnostních menšin. Ve svých přednáškách se zabývala i velmi zajímavým tématem vzniku a vývoje měst a dalšími otázkami. Zároveň s touto činností se však nepřestala věnovat vlastnímu praktickému terénnímu výzkumu. V současnosti stále vede výzkumné projekty s problematikou

národnostních menšin, vydává sborníky, monografie i jednotlivé články v různých odborných časopisech. Aktivně se účastní vědeckých konferencí a jako vedoucí organizačního týmu pravidelně připravuje vědecké antropologické konference s mezinárodní účastí. Na své profesionální cestě etnografky se tak Mirjam Moravcová posunula od vědeckého bádání v relativně uzavřené instituci k jeho aktivnímu předávání dalším generacím vědců na univerzitní půdě, od etnografie a folkloristiky k antropologii a podpoře formování dalších generací antropologů. Spolu s vědou předává studentům svůj elán, úsilí o kvalitní práci, zodpovědnost, skromnost a výdrž. Významné jsou také její celoživotní postoje, které ukazují opravdovou lásku k rodné zemi, vlasti nejen pro občany, ale též pro nově příchozí, její citlivý přístup k problematice migrace, chápající ji jako přínos a oživení naší země.

Letos oslavuje Mirjam Moravcová životní jubileum osmdesáti let. Spolu s vrcholnými díky za vše, co přinesla jak na pole výzkumu, tak výuky, za to, kolik ze svých znalostí a poznatků dokázala předat nejen svým studentům, ale skrze své výzkumy a díla celé společnosti, popřejme jí hodně zdraví, síly a neutuchající optimismus v osobním i profesním životě. Nakonec už zbývá jen dodat *laetam tibi natalem diem*.

Markéta Bezoušková & Jakub Holas